«Тасдиқ мекунам»
Ректори МТҒ «Донишкадаи тибби-иҷтимоии Тоҷикистон»
_____Ибодзода З.Ҳ.
аз «03» 09 соли 2020

НИЗОМНОМА
ДАР БОРАИ ТАҶРИБАОМӮЗИИ ТАЪЛИМӢ ВА ИСТЕҲСОЛИИ ДОНИШҶӮЁНИ МУАССИСАИ ТАЪЛИМИИ ҒАЙРИДАВЛАТИИ «ДОНИШКАДАИ ТИББӢ- ИҶТИМОИИ ТОҶИКИСТОН»

Низомнома дар бораи таҷрибаомӯзии донишҷуёни Муассисаи таълимии ғайридавлатии «Донишкадаи тиббӣ-иҷтимоии Тоҷикистон» дар асоси Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кодекси меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кодекси граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кодекси тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи маориф», Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти касбии баъд аз муассисаи олии таълимӣ », амру фармонҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Низомномаи намунавӣ оид ба муассисаи таълимии таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Низомнома оид ба таҷрибаи омӯзгории донишҷуёни муассисаи таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Оинномаи донишкада, Қоидаҳои тартиботи дохилии меҳнатии Муассисаи таълимии ғайридавлатии «Донишкадаи тиббӣ-иҷтимоии Тоҷикистон» Низомномаи мазкур ва дигар санадҳои меъёрии хуқуқи таҳия гардида, таҷрибаомузии донишҷуён дар асоси санадҳои номбурда ба роҳ монда мешавад.

1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

1.1. Таҷрибаомӯзии донишҷуёни донишкада қисми муҳими таълим ба ҳисоб рафта, барои тайёр намудани кадрҳои баландихтисоси тиббӣ, фармасевтӣ, стоматологӣ ва психологияи тиббӣ аҳамияти калон дорад.

1.2. Таҷрибаомузии донишҷуён дар муассисаҳои табобатӣ, фарматсевтӣ ва стоматологии Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаронида мешавад. Вобаста ба тахассусҳо таҷрибаомӯзӣ оид ба табобатӣ, стоматологӣ, фармасевтӣ ва ғайраҳо гузаронида мешавад.

Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои донишҷуёни донишкада муқаррар намудааст, муайян менамояд.

2. ВАЗИФАҲОИ ТАҶРИБАОМУЗӢ

2.1. Вазифаи асосии таҷрибаомӯзӣ ин тайёр намудани мутахассисони тиббӣ, стоматологӣ ва фармасевтӣ ба фаъолияти амалии донишҷуёни донишкада мебошад.

2.2. Вазифаи таҷрибаомузии донишҷуёни факултети тиббӣ ин такмил додани малакаҳои амалии онҳо оид ба парастории, ташхис, табобати бемор ва корҳои ташкилии соҳаи тандурустӣ, ки дар марҳилаҳои гуногуни таълим аз худ намудаанд мебошад. Инҷунии шиносоии онхо ба шароит ва ҳаҷми кори табибон дар беморхонаҳо ва марказҳои саломатии ноҳиявӣ, вилоятӣ ва ҷумҳуриявӣ мебошад.

2.3. Мақсади таҷрибаи амалии донишҷуёни факултети психологияи тиббӣ шинос намудани донишҷуён бо принсипҳои ташкили ёрии тиббию психологӣ ба аҳолӣ, бо ҷои кори равоншиноси клиникӣ, шиносоӣ бо шаклҳо ва самтҳои гуногуни кори равоншиносӣ клиникӣ дар муассисаҳои гуногун, омухтани қоидаҳои одоби касбӣ ҳангоми муошират бо ҳамкорон, беморон ва хешовандони онҳо, омӯхтани қоидаҳои назорати рафтори бемор ва шиносоӣ бо ҳуҷҷатҳои инъикоскунандаи фаъолияти равоншиноси клиникӣ.

2.4. Вазифаи таҷрибаомӯзии донишҷуёни факултети стоматологӣ ин мустаҳкам намудани малакаҳои амалӣ оид ба қабули мушаххас ва омехтаи беморони стоматологӣ, омӯхтани принсипҳои асосии хизматрасонии стоматологӣ, аз худ намудани шакл ва усулҳои санатсияи (табобати пешакӣ) нақшавии диспансеризатсияи аҳолӣ мебошад.

2.5. Вазифаи таҷрибаомӯзии донишҷуёни факултети фармасевтӣ, ин аз худ намудани малакаҳои амалии кор дар дорухонаҳо, назорати таҳлилӣ, усулҳои такмили идораи фаъолияти дорухона, назорати сифати маводҳои доруворӣ, технологияи маводи доруворӣ дар корхонаҳои фармасевтӣ ва аз худ намудани асоси ташкили иқтисоди фарматсия мебошад.

2.6. Донишҷуёни донишкада таҷрибаомӯзиро мувофиқи шартномаи ду тарафа дар муассисаҳои табобатӣ, дорухонаҳои ҷумҳуриявӣ, вилоятӣ, шаҳрӣ, ноҳиявӣ ва корхонаҳои фарматсевтӣ, ки ба талаботи таҷрибаомӯзӣ ҷавобгуй ҳастанд мегузаранд. Таҷрибаомӯзӣ дар муасисаҳои дар боло зикршуда мутобиқи гурӯҳ ва ё ба тарзи инфироди вобаста ба имконияти муассиса гузаронида мешавад.

3. ТАШКИЛ ВА РОҲБАРИИ ТАҶРИБАОМӮЗӢ

3.1. Барои гузаронидани таҷрибаомӯзӣ донишҷуён донишкада ба муасисаҳои тибби профилактикӣ, дорухонаҳо ва корхонаҳои фарматсевтии назди Вазорати тандурустӣ вобаста карда мешаванд, илова бар ин донишкада метавонад бо ин мақсад бо муасисаҳои тиббии дигар вазорату идораҳо ва шахсони ҳуқуқии алоҳида ҷиҳати

гузаронидани таҷрибаомӯзии донишҷуён шартномаи ҳамкорӣ ба имзо расонад.
3.2. Дар вақти таҷрибаомӯзӣ истифодабарии донишҷуён барои дигар корҳо (хоҷагӣ, сохтмонӣ ва ғайраҳо) манъ мебошад.
3.3 Шуъбаи таҷрибаомӯзии донишкада дар мавриди зарурӣ метавонад аз нав бо муасисаҳои табобатию профилактикӣ, санитарию эпидемиологӣ ва фармасевтӣ бо муҳлати муайян шартнома мебандад.
3.4. Барномаи таҷрибаомӯзӣ ва рӯйхати донишҷӯён ба муассисае, ки дар он ҷо таҷрибаомӯзӣ гузаронида мешавад ду ҳафта пештар пешниҳод карда мешавад.
3.5 Масъулияти гузаронидани таҷрибаомӯзӣ ва назорати он ба зиммаи шуъбаи таҷрибаомӯзии донишкада гузошта мешавад.
3.6 Ҳамоҳонагсозии фаъолияти кафедраҳои мутасадии таҷрибаомӯзиро шуъбаи таҷрибаомӯзӣ ташкил менамояд.
3.7. Мудири шуъбаи таҷрибаомӯзӣ мустақиман ба ректор ва ноиби ректор оид ба таълим итоат менамояд ва фаъолияти худро бо деканҳои факултетҳо ҳамоҳанг месозад.

4. ВАЗИФАҲОИ МУДИРИ ШУЪБАИ ТАҶРИБАОМӮЗӢ

4.1. Пойгоҳи таҷрибаомӯзиро аз хисоби муассисаҳои тиббӣ, дорухонаҳо, институтҳои илмӣ-тадқиқотӣ ва дигар муассисаҳо интихоб намуда, паспортизатсияи онҳоро гузаронанд.
4.2. Барои роҳбарии таҷрибаомӯзӣ аз кафедраҳо омӯзгорони ботаҷрибаро интихоб намояд.
4.3. Ҷадвали гузаштани таҷрибаомӯзиро тайёр намуда, донишҷуёнро ба пойгоҳҳои таҷрибаомӯзӣ тақсим ва равон намояд.
4.4. Ҳамоҳангсозии байни донишҷуёни ва пойгоҳҳоро дар вақти таҷрибаомузӣ ташкил намояд.
4.5. Ба кафедраҳои мутасаддии таҷрибаомӯзӣ ёрии методӣ расонад.
4.6. Фаъолияти кафедраҳои мутасаддиро назорат намояд.
4.7. Натиҷаҳои таҷрибаомӯзиро ҷамъбаст намуда, дар ҷаласаҳои Раёсати донишкада ва Шурои олимон ҳисобот диҳад.
4.8. Дар баландбардоштани дараҷаи тахассусии кормандони пойгох, ки роҳбари таҷрибаомӯзӣ мебошанд ҳиссагузорӣ намояд, бо ин мақсад корҳои машваратӣ ва семинарҳоро ташкил намояд.

5. ВАЗИФАҲОИ ОМӮЗГОР РОҲБАРИ ТАҶРИБАОМУЗӢ

5.1. То саршавии таҷрибаомузӣ ба шуъбаи таҷрибаомузӣ пешниҳод менамояд:

- - ҷадвали иҷроиши вазифаҳои инфиродии донишҷуён;
- -номгӯи таҷрибаомузӣ;
- ҷорабинихоро барои басифат гузаронидани таҷрибаомӯзӣ;
- - нақшаи қабули санҷиш ва ҳисоботи донишҷуён;
- -вобаста ба нақша ва барномаи таълим дар пойгоҳҳои таҷрибаомузӣ бо якҷоягии роҳбарони базавӣ барои донишҷуён машғулиятҳо ташкил намудан;

- ба ҳар донишҷӯ хислатнома дода, рӯзнома, ҳисобот ва машғулиятҳои ифиродии онҳоро тафтиш намуда аз болои онҳо назорат мебарад;
- ба шуъбаи таҷрибаомӯзии донишкада аз натиҷаи гузаштани таҷрибаомӯзии донишҷуён ҳисоботи хаттиро бо пешниҳодҳо манзур менамояд.

5.2 Масъулияти ташкил ва гузаронидани таҷрибаомӯзӣ дар муассисаҳои тиббӣ, стоматологӣ ва фармасевтӣ ба зиммаи роҳбарияти онҳо гузошта мешавад. Роҳбарии мустақими таҷрибаомӯзӣ донишҷуён дар шуъбаҳо озмоишгоҳҳо бо санади дахлдори роҳбари муассиса ба зиммаи мутахассисони баландихтисос гузошта мешавад.

6. ВАЗИФАҲОИ МУАССИСАҲОИ ТАБОБАТИЮПРОФИЛАКТИКИ, ВА ФАРМАСЕВТӢ

6.1. Таҷрибаомӯзиро дар асоси барнома ва низомномаи мазкур ташкил намояд.

6.2. Бо донишҷуён ҷои таҷрибаомӯзиро, ки бо сифати баланд гузаронидани он ҷавобгӯ аст, пешниҳод менамояд.

6.3. Дар ҳолати вайрон намудани қоидаҳои таҷрибаомӯзӣ аз тарафи донишҷуён дар пойгоҳ, роҳбари муассиса ба номи ректори донишкада маълумотнома барои баррасӣ пешниҳод менамояд.

6.4. Донишҷӯёнро бо қоидаҳои тартиботи дохилӣ, бехатарии техникӣ дар муассиса шинос менамояд,

7. ВАЗИФАҲОИ РОҲБАРИ ТАҶРИБАОМӮЗӢ АЗ ТАРАФИ ШУЪБАҲО ВА БАХШҲОИ МУАССИСАҲОИ ТАБОБАТИЮ ПРОФИЛАКТИКИ, СТОМАТОЛОГӢ ВА ФАРМАСЕВТӢ:

7.1. Таҷрибаомӯзиро дар якҷоягӣ бо роҳбари аз тарафи донишкада таъиншуда ташкил ва назорат менамояд.

7.2. Тартиби навиштани рӯзнома ва ҳисоботи донишҷуёнро назорат намуда, ба онҳо хислатнома медиҳад.

7.3. Аз натиҷаҳои таҷрибаомӯзӣ ба роҳбарияти муассиса ҳисобот медихад.

8. ВАЗИФАҲОИ ДОНИШҶӮЁН ДАР ВАҚТИ ТАҶРИБАОМӮЗӢ

8.1. Барномаи таҷрибаомӯзиро пурра иҷро намоянд.

8.2. Қоидаҳои тартиботи дохилӣ, бехатарии мехнат ва техникиро риоя намоянд.

8.3. Барои иҷроиши кор дар баробари кормандони муассиса масъулиятро ҳис намоянд.

8.4. Кори иҷрошударо ба рӯзномаи худ қайд намуда, ба роҳбари таҷрибаомӯзӣ оиди корҳои иҷрошуда хисоботи хаттӣ пешниҳод намуда, аз санҷиш гузаранд.

8.5. Таҷрибаомӯзии донишҷуён аз рӯи нақшаи тасдиқшуда чун анъана дар вақти таътили зимистона ва тобистона гузаронида мешавад. Дар ҳолатҳои зарурӣ ва ё бо сабабҳои узрнок вақте, ки донишҷӯ дар таҷрибаомӯзӣ иштирок карда наметавонад, ба донишҷӯ имконият дода

мешавад, ки таҷрибаомӯзиро дар давоми соли таҳсил берун аз ҷараёни таълим ба шакли навбатдорӣ дар муассисаҳои дар боло номбурда гузарад. Барои ин шуъбаи таҷрибаомӯзӣ барои онҳо шароит фароҳам меорад. Дар мавриди нагузаштани таҷрибаомӯзӣ, аз ҷониби донишҷӯе, ки дар вақти асосӣ бо сабабҳои узрнок таҷрибаомӯзиро нагузаштааст, аз донишкада хориҷ карда мешавад.

9. ТАҶРИБАОМӮЗИИ ДОНИШҶУЁНИ ФАКУЛТЕТИ ТИББӢ

9.1. Дар курси 1-ум баъди семестри 1-ум барои донишҷӯён нигоҳбинии беморони хурд ва калонсолон дар шуъбаҳои терапевтӣ ва ҷаррохӣ (24 соат) гузаронида мешавад. Мақсади ин, сари вақт шинос намудани донишҷуён бо кафедра ва беморхонаи клиникӣ мебошад.
Онро омӯзгорони мутасаддии корҳои табобатии кафедраҳои клиникӣ мегузаронанд.
9.2. Дар курси 2-юм баъди семестри 4-ум донишҷӯён таҷрибаомӯзиро оид ба «Ёрдамчии ҳамшираи шуъба» (муддати 4 ҳафта) дар шуъбаҳои табобатии беморхонаҳо мегузаранд. Мақсади таҷрибаомӯзӣ аз худ намудани малакаҳои амалӣ оид ба нигоҳубини беморони гуногун мебошад. Ин таҷрибаомӯзиро кафедраҳои ҷарроҳии умумӣ омӯзиши асосҳои бемориҳои дарунӣ ва кафедраҳои бемориҳои дарунӣ мегузаронанд.
9.3. Дар курси 3-юм баъди семестри 6-ум донишҷуён таҷрибаомӯзиро ҳамчун «Ёвари ҳамшира» (муддати 4 ҳафта) мегузаранд. Мақсади ин таҷрибаомузӣ, аз худ намудани малакаҳои амалии кори ҳамшираи тиб мебошад. Ин таҷрибаомӯзиро кафедраҳои клиникии донишкада мегузаронанд. Баъди гузаштани чунин таҷрибаомӯзӣ донишҷуён метавонанд дар беморхонаҳо ба ҳайси ҳамшира ва бародари тиб фаъолият намоянд.
9.4. Дар курси 4-ум баъди семестри 8-ум донишҷуён (муддати 4 ҳафта) таҷрибаомӯзиро дар марказҳои саломатӣ ва ё дар Маркази ёрии таъҷили ба сифати «Ёвари духтур» мегузаранд.
Мақсади ин таҷрибаомӯзӣ шиносоии донишҷуён бо фаъолияти кори дармонгоҳҳо (Маркази саломатӣ) мебошад. Таҷрибаомӯзиро кафедраҳои клиникии дармонгоҳӣ мегузаронанд.
9.5. Дар курси 5-ум баъди семестри 10-ум донишҷуён таҷрибаомӯзии давлатиро (4 ҳафта) оид ба «Ҷарроҳӣ, бемориҳои дарунӣ, педиатрия ва гинекология» дар шуъбаҳои ҳамноми беморхонаҳо мегузаранд. Ба гузаронидани ин таҷрибаомӯзӣ ҳамаи кафедраҳои клиники донишкада ҷалб карда мешаванд.
Мақсади ин таҷрибаомӯзӣ иштироки бевоситаи донишҷуён дар раванди табобати бемор ва такмил додани малакаҳои амалии онҳо дар ин самт мебошанд. Донишҷуён ин намуди таҷрибаомӯзиро дар шуъбаҳои ҷарроҳӣ, бемориҳои дарунӣ, педиатрия ва таваллудхонахо мегузаранд.

10. ТАҶРИБАОМӮЗИИ ДОНИШҶУЁНИ ФАКУЛТЕТИ СТОМАТОЛОГӢ

10.1. Дар курси 2-юм баъд аз семестри 4-ум донишҷӯён (муддати 4 ҳафта) таҷрибаомӯзиро оид ба «Стоматолог-гигиенист» дар шуъбаҳо ва дармонгоҳҳои стоматологӣ мегузаранд. Мақсади ин таҷрибаомӯзӣ такмил додан ва аз худ намудани малакаҳои касбии парастор ва ҳамшира ва бародари шафқат мебошад. Барои гузаронидани ин таҷибаомӯзӣ кафедраҳои клиникӣ ва стоматологӣ ҷалб карда мешаванд.

10.2. Дар курси 3-юм баъд аз семестри 6-ум донишҷуён (муддати 4 хафта) таҷрибаомузиро оид ба «Ёрдамчии духтур стоматолог ортопед» дар шуъбаҳо ва дармонгоҳҳои стоматологи мегузаранд. Ин таҷрибаомӯзии тахассусӣ буда, мақсади он шиносо ва иштирок дар раванди табобатии консервативӣ беморони стоматологӣ мебошад. Таҷрибаомӯзиро кафедраи стоматологии терапевтӣ мегузаронад.

10.3. Дар курси 4-ум баъди семестри 7- ум донишҷуён (муддати 2 ҳафта) таҷрибаомӯзиро оид ба «Ҷарроҳии стоматологӣ» дар шуъбаҳо ва ҳуҷраҳои ҷарроҳии дармонгоҳҳо на марказҳои стоматологӣ мегузаранд. Мақсади ин таҷрибаомӯзӣ шиносоӣ ва иштирок дар табобати ҷарроҳии беморони стоматологӣ мебошад.

10.4. Дар курси 4-ум баъд аз семестри 8-ум донишҷуён (муддати 4 ҳафта) таҷрибаомӯзиро оид ба «Стоматологияи ортопедӣ» дар дармонгоҳҳо ва марказҳои стоматологӣ мегузаранд. Мақсади ин таҷрибаомӯзӣ иштироки бевоситаи донишҷуён дар раванди бартараф намудани нуқсонҳои дандон ва ҷоғ мебошад. Ин таҷрибаомӯзиро кафедраи стоматологияи ортопедӣ мегузаронад.

10.5. Дар курси 5-ум баъд аз семестри 9-ум донишҷуён (муддати 2 ҳафта) таҷрибаомӯзиро оиди «Стоматологияи кӯдакона» дар шуъба ва дар дармонгоҳҳои стоматологияи кӯдакона мегузаранд.

Мақсади асосии ин таҷрибаомӯзӣ шиносоӣ ва иштироки донишҷуён дар раванди табобати беморихои стоматологии кӯдакон мебошад. Ин таҷрибаомӯзиро кафедраи ҷоғу руй ва стоматологияи кӯдакона мегузаронанд.

11.ТАҶРИБАОМӮЗИИ ДОНИШҶУЁНИ ФАКУЛТЕТИ ФАРМАСЕВТӢ

11.1. Дар соли аввал баъди семестри 1-ум барои донишҷӯён экскурсияи 3-рӯза ба дорухонаҳо ва заводи фармасевтӣ ташкил карда мешавад.

Мақсад аз экскурсия шинос кардани донишҷӯён бо шароити кори ояндаи онҳо мебошад

11.2. Дар соли аввали баъди семестри 2-юм донишҷӯён дар мавзуи «Ташкили идоракунии фармасевтӣ (ТИФ)» дар дорухонаҳо ва корхонаҳои фармасевтӣ таҷрибаомӯзии 1 ҳафтаина мегузаранд.

11.3. Факултет дар соли дуюми моҳи апрел 2 ҳафта барои донишҷӯён аз рӯи ихтисосӣ «Ботаника» таҷрибаомӯзӣ мегузаронад.

11.4. Дар соли дуюми тобистон донишҷуён «Таҷриба дар соҳаи тиб» 1 ҳафта таҷрибаомӯзӣ мегузаранд. Таҷрибаомӯзиро ординатори кафедраи клиникӣ, ки бо усулҳо ва нигоҳдории доруҳо шинос аст, мегузаронад.
11.5. Дар курси сеюми баъди семестри 5-ум дар давоми ҳафтаи 1-ум донишҷӯён аз рӯи ихтисоси «Технологияи маводи доруворӣ» дар дорухона таҷрибаомӯзӣ мегузаронанд. Мақсади ин таҷрибаомӯзӣ шинос намудани донишҷуён бо фаъолияти дорухона ва аз худкунии онҳо мебошад.
11.6. Дар соли сеюми баъди семестри 5-ум донишҷуён дар базаи таълимии сайёҳии факултет 4 ҳафтаина аз фанни «Фармакокнозия» таҷрибаомӯзӣ мегузаронанд. Мақсад аз ин таҷрибаомӯзӣ шиносоӣ, ҷамъоварӣ ва ташкили гербарияҳои растаниҳои шифобахш аст. Таҷрибаомӯзиро кафедраи фармакогнозия ва ташкили иқтисодиёти фармасевтӣ анҷом медиҳад.
11.7. Дар соли ҷоруми баъди семестри 8-ум донишҷӯён аз рӯи ихтисоси «Технологияи фармасевтӣ» 3 ҳафта таҷрибаомӯзӣ мегузаранд. Таҷрибаомӯзӣ дар корхонаҳои дорусозӣ гузаронида мешавад. Мақсади ин таҷрибаомӯзӣ иштироки донишҷӯён дар раванди технологии коргоҳи фармасевтӣ мебошад. Таҷрибаомӯзиро кафедраи технологияи фармасевтӣ мегузаронанд.
Дар курси 5-ум 4 намуди таҷрибаомӯзиро мегузаранд:

- Технологияи фарматсевтӣ 2 ҳафта
- Химияи фармасевтӣ 3 ҳафта
- ТИФ 6 ҳафта
- Стандарткунонӣ 3 ҳафта

Таҷрибаомӯзиро кафедраҳои тахассуси мегузаронанд.
1. Музди мехнати роҳбари таҷрибаомӯзӣ аз донишкада (омӯзгор) аз тарафи МТҒ «Донишкадаи тиббӣ-иҷтимоии Тоҷикистон» пардохт карда мешавад.
2. Пардохти музди меҳнати коркунони муассисаҳои тиббӣ, профилактикӣ ва фармасевтӣ, ки барои роҳбари таҷрибаомӯзи сафарбар карда шудаанд аз ҳисоби ин муассисаҳо бо назардошти як рохбар ва гурӯҳи донишҷӯён дар муддати тамоми таҷрибаомӯзӣ аз рӯи меъёри зайл (аз рӯи фоиз ва маоше, ки дар ҷои кори асосии худ мегирад сурат мегирад):
а) Ба роҳбари таҷрибаомӯзӣ дар муассисаи тиббӣ, профилактикӣ ва фармасевтӣ, ки роҳбарии умумиро аз рӯи миқдори донишҷӯёни таҷрибаомӯзӣ ба уҳда дорад:

аз 11 **нафар то** 20 **нафар** – 15%
аз 21 **нафар то** 30 **нафар**-20%
аз 31 **нафар то** 40 **нафар**-25%
аз 41 **нафар то** 50 **нафар**-30%

Агар миқдори донишҷӯёни таҷрибаомӯзӣ аз 50 нафар зиёд бошад, роҳбари таҷрибаомӯзӣ дар муассисаҳои тиббӣ, профилактикӣ ва

фармасевтӣ аз дигар вазифаҳо озод шуда, музди меҳнати вай дар корхона муҳофизат карда мешавад.

6) Ба роҳбари таҷрибаомӯзӣ дар шуъба, бахшҳо, лаборатория ва ғайра ки роҳбарии бевоситаи таҷрибаомӯзиро ба зимма дорад:

аз 1 **то** 4 **нафар**-10%

аз 5 **то** 7 **нафар**-20%

аз 8 **то** 10 **нафар**-30%

3. Дар давоми таҷрибаомӯзӣ барои донишҷуёне, ки ҳуқуқи идроргирӣ доранд, сарфи назар аз он рӯз, ки онҳо дар ҷои таҷрибаомӯзӣ музди меҳнат мегиранд аз рӯи қоидаҳои умумӣ идрор дода мешавад.

4. Хароҷоти рафтуомади донишҷуёни таҷрибаомӯзӣ ва бозгашт бо нақлиёти шаҳрӣ, наздишаҳрӣ ва маҳаллӣ новобаста аз масофаи MTF «Донишкадаи тиббӣ-иҷтимоии Тоҷикистон» хобгоҳ аз ҳисоби худи донишҷуён пардохт мешавад.

5. Ба донишҷӯёне, ки дар давоми таҷрибаомӯзӣ дар вазифаҳои музднок кор мекунанд дар вақти рухсатии меҳнатӣ аз рӯи меъёри муқараршуда ёрдампулӣ дода мешаванд. Барои донишҷӯёне, ки собиқаи кор надоранд, дафтарҷаи меҳнатӣ пур карда мешаванд. Аз лаҳзаи ба ҷои кори музднок вазифаи таъингардидани донишҷуён дар давоми таҷрибаомӯзӣ барои онҳо тамоми қонунгузориҳои умумии меҳнатӣ, қоидаҳои ҳифзи меҳнат дохили меҳнати татбиқ мегарданд. Барои донишҷуёне, ки ба тартиботии кори музднок таъин нашудаанд қоидаҳои меҳнат ва тартибии рӯзи кор, ки дар ин корхона, муассиса ва ташкилот мавҷуданд тадбиқ мегарданд.

6. Маблағи сафари омӯзгороне, ки барои роҳбарӣ ва назорати таҷрибаомӯзон мераванд, мутобиқ ба қонунгузории пардохти хидматӣ барои тамоми муддати сафар аз тарафи MTF «Донишкадаи тиббӣ-Тоҷикистон» пардохт мешавад.

7. Хароҷоте, ки ба экскурсияи донишҷуён дар давоми таҷриба вобаста аст аз ҳисоби маблағҳое, ки аз рӯи смета барои ташкили таҷрибаомӯзӣ пешниҳод шудаанд, аз тарафи MTҒ «Донишкадаи тиббӣ- иҷтимони Тоҷикистон» пардохт мешавад.

12.**Таҷрибаи истеҳсолӣ дар факултети психологияи тиббӣ (ё клиникӣ)**

12.1.Курси 1-ум — таҷрибаи таълимӣ ва шиносоӣ.

Шиносоӣ бо касб ва нигоҳубини аввалияи беморон.

Шиносоӣ бо сохтори беморхонаҳо, клиникаҳои психотерапевтӣ ва марказҳои солимии равонӣ.

Донишҷӯён қоидаҳои деонтология (ахлоқи тиббӣ), муошарати аввалия бо беморон ва тарзи кор бо ҳуҷҷатҳои тиббиро меомӯзанд. Асосан онҳо ҳамчун ёрдамчии кормандони хурди тибб

ӣ фаъолият мекунанд.

12.2.Курси 2-юм — таҷрибаи ҳамширагӣ.

Номи таҷриба: Ёрдамчии ҳамшираи тиббӣ (ҳамшираи шуъба ва ҳуҷраи амалиётӣ Аз худ намудани малакаҳои умумии техникӣ ва тиббӣ.

Иҷрои вазифаҳои ҳамширагӣ (чен кардани фишори хун, гузаронидани тазриқҳо,
назорати риояи реҷаи беморон) дар шуъбаҳои умумитерапевтӣ ва асабию равонӣ. Ин марҳила барои фаҳмидани ҳолати ҷисмонии беморон зарур мебошад
12.3.Курси 3-юм — таҷрибаи ташхисӣ. Ёрдамчии духтури психотерапевт (марҳилаи ибтидоӣ) ё психодиагностика.
Донишҷӯён таҳти роҳбарии омӯзгорон тестҳо
ва саволномаҳои психологиро барои муайян намудани сатҳи
стресс,афсурдагӣ ва
изтироб мегузаронанд. Ҳамчунин тарзи тартиб додани анамнези
психологӣ (таърихи
ҳолати равонии бемор)-ро меомӯзанд.
12.4. **Курси** 4**-ум — таҷрибаи клиникӣ ва машваратӣ**.
: Таҷрибаи клиникию психологӣ ва машварати психологӣ.
Рушди малакаҳои машваратдиҳӣ ва кор бо бемориҳои мушаххас.
: Иштирок дар машваратҳои тиббии мутахассисон (консилиумҳо), гузаронидани суҳбатҳои аввалияи машваратӣ бо беморони гирифтори бемориҳои
соматикӣ ва асаб. Донишҷӯён таъсири бемориҳои ҷисмониро ба ҳолати равонии инсон меомӯзанд.
12.5.**Курси** 5**-ум — таҷрибаи махсусгардонидашудаи психотерапевтӣ ва омӯзгорӣ**.
Таҷрибаи психотерапевтӣ, экспертӣ ва пешаздипломӣ (омӯзгорӣ).
Ба даст овардани мустақилият дар кор бо беморон ва омодагӣ ба ҳимояи рисолаи дипломӣ ва фаъолияти касбӣ.
Истифодаи усулҳои асосии психотерапия ва офиятбахшӣ дар марказҳои буҳронӣ ё клиникаҳои психиатрӣ.
Таҷриба дар асоси шартномаҳои байни донишкада ва
беморхонаҳои клиникии шаҳрӣ, марказҳои ҷумҳуриявии солимии равонӣ ва дигар
муассисаҳои махсусгардонидашудаи соҳаи тандурустӣ гузаронида мешавад.
Пас аз хатми ҳар як курс донишҷӯ вазифадор аст, ки ба кафедра рӯзномаи таҷрибаомӯзӣ ва ҳисоботро пешниҳод намояд.
13. ТАҶРИБАИ ИСТЕҲСОЛӢ ДАР ФАКУЛТЕТИ ТИББИЮ ИҶТИМОӢ

13.1 Таҷрибаи истеҳсолӣ қисми муҳими раванди таълим дар факултети тиббию иҷтимоӣ ба ҳисоб меравад. Мақсади он мустаҳкам намудани
донишҳои назариявӣ, ба даст овардани малакаҳои амалӣ ва омода намудани донишҷӯён ба фаъолияти касби мебошад.

.

Курси 1-ум — шиносоӣ бо фаъолияти муассисаҳои тиббӣ.

- Шиносоӣ бо сохтор ва фаъолияти муассисаҳои тиббӣ.
- Омӯзиши қоидаҳои санитарию гигиенӣ.
- ояи қоидаҳои бехатарӣ ва одоби муошират бо беморон.
- Шиносоӣ бо вазифаҳои кормандони тиббӣ.

13.2. Курси 2-юм — аз худ намудани малакаҳои аввалияи амалӣ.

- Омӯзиши қоидаҳои нигоҳубини беморон.
- Мушоҳидаи ҳолати умумии бемор таҳти роҳбарии мутахассис.
- Аз худ намудани усулҳои чен кардани ҳарорати бадан, набз ва фишори хун.
- Риояи қоидаҳои безараргардонӣ ва пешгирии бемориҳои сироятӣ.

13.3. Курси 3-юм — такмили малакаҳои касбӣ.

- Иштирок дар нигоҳубини беморон таҳти назорати кормандони тиббӣ.
- Омӯзиши тарзи пешбурди ҳуҷҷатҳои тиббӣ.
- Шиносоӣ бо усулҳои пешгирии бемориҳо.
- Омӯзиши асосҳои ёрии аввалияи тиббӣ ва кори ҳамширагӣ.

Омода намудани ҳисобот оид ба таҷрибаомӯзӣ ва ҷамъбаст намудани натиҷаҳои он.

13. ТАҶРИБАИ ИСТЕҲСОЛӢ ДАР ФАКУЛТЕТИ ТИББӢ-ИҶТИМОӢ

13.1. Таҷрибаи истеҳсолӣ қисми муҳими раванди таълим дар факултети тиббӣ-иҷтимоӣ ба ҳисоб меравад. Мақсади он мустаҳкам намудани донишҳои назариявӣ, аз худ намудани малакаҳои амалӣ ва омода намудани донишҷӯён ба фаъолияти касбӣ мебошад.

13.2. Ташкили таҷриба аз рӯйи курсҳои таҳсил

Курси 1 — шиносоӣ бо фаъолияти муассисаҳои тиббӣ

- Шиносоӣ бо сохтор ва фаъолияти муассисаҳои тиббӣ.
- Омӯзиши қоидаҳои санитарию гигиенӣ.
- Риояи қоидаҳои бехатарӣ ва одоби муошират бо беморон.
- Шиносоӣ бо уҳдадориҳои кормандони тиббӣ.

13.3. Курси 2 — азхуд намудани малакаҳои ибтидоии амалӣ

- Омӯзиши қоидаҳои нигоҳубини беморон.
- Назорат намудани ҳолати умумии бемор таҳти роҳбарии мутахассис.
- Азхуд намудани усулҳои чен кардани ҳарорати бадан, набз ва фишори артериявӣ.
- Риояи қоидаҳои безараргардонӣ ва пешгирии сироятҳо.

13.4. Курси 3 — такмили малакаҳои касбӣ

- Иштирок дар нигоҳубини беморон таҳти назорати кормандони тиббӣ.
- Омӯзиши тартиби пешбурди ҳуҷҷатҳои тиббӣ.
- Шиносоӣ бо усулҳои пешгирии бемориҳо.
- Омӯзиши асосҳои ёрии аввалияи тиббӣ ва кори ҳамширагӣ.

Курси 4 — таҷрибаи касбӣ

- Татбиқи донишҳои назариявӣ дар фаъолияти амалӣ.
- Иҷрои амалҳои тиббии иҷозатдодашуда таҳти назорати мутахассис.
- Омӯзиши хусусиятҳои кор бо беморон ва аъзои оилаи онҳо.
- Такмили малакаҳои ташхисӣ, пешгирикунанда ва тиббию иҷтимоӣ мутобиқи ихтисос.
- Таҳияи ҳисобот оид ба таҷриба ва ҷамъбасти натиҷаҳои он.

14. МАҚСАД ВА ВАЗИФАҲОИ АСОСИИ ТАҶРИБА

- Баланд бардоштани сатҳи дониш ва малакаҳои касбӣ.
- Омода намудани мутахассисони баландихтисос дар соҳаи ёрии тиббию иҷтимоӣ.
- Ташаккул додани ҳисси масъулиятшиносӣ, интизом ва одоби касбӣ.
- Омӯзиши роҳҳои пешгирии бемориҳо ва ҳифзи саломатии аҳолӣ.
- Мустаҳкам намудани робитаи байни донишҳои назариявӣ ва фаъолияти амалӣ.

15. ТАРТИБИ ПАРДОХТИ МУЗДИ МЕҲНАТ ВА ХАРОҶОТИ ВОБАСТА БА ТАҶРИБА

15.1. Пардохти музди меҳнати роҳбари таҷриба аз ҷониби донишкада (омӯзгор) аз тарафи Муассисаи таълимии ғайридавлатии «Донишкадаи тиббию иҷтимоии Тоҷикистон» амалӣ карда мешавад.

15.2. Пардохти музди меҳн ати кормандони муассисаҳои тиббӣ, пешгирикунанда ва дорусозӣ, ки ба роҳбарии таҷриба ҷалб карда шудаанд, дар тамоми давраи таҷриба аз ҳисоби маблағҳои ҳамин муассисаҳо бо назардошти як роҳбар ва гурӯҳи донишҷӯён, бо фоиз аз музди меҳнати онҳо дар ҷойи кори асосӣ пардохт карда мешавад:

а) Барои роҳбари таҷриба дар муассисаи тиббӣ, пешгирикунанда ё дорусозӣ,

ки роҳбарии умумиро амалӣ менамояд, меъёрҳои зерин муқаррар карда мешаванд:

- Аз 11 то 20 нафар донишҷӯ — 15%;
- Аз 21 то 30 нафар донишҷӯ — 20%;
- Аз 31 то 40 нафар донишҷӯ — 25%;
- Аз 41 то 50 нафар донишҷӯ — 30%.

Дар ҳолате ки шумораи донишҷӯёни таҷрибаомӯз аз 50 нафар зиёд бошад, роҳбари таҷриба дар муассисаи тиббӣ, пешгирикунанда ё

дорусозӣ аз иҷрои дигар уҳдадориҳои хизматӣ озод карда мешавад. Дар ин ҳолат музди меҳнати ӯ дар ҷойи кори асосӣ нигоҳ дошта мешавад.

б) Барои роҳбари таҷриба дар шуъба, воҳиди сохторӣ, озмоишгоҳ ва дигар сохторо, ки бевосита ба роҳбарии таҷриба машғул мебошад, меъёрҳои зерин муқаррар карда мешаванд:

- Аз 1 то 4 нафар донишҷӯ — 10%;
- Аз 5 то 7 нафар донишҷӯ — 20%;
- Аз 8 то 10 нафар донишҷӯ — 30%.

15.3. Дар давраи гузаштани таҷриба ба донишҷӯёне, ки ҳуқуқи гирифтани стипендияро доранд, стипендия тибқи тартиби умумӣ, новобаста аз он ки дар ҷойи таҷриба музди меҳнат мегиранд ё не, пардохт карда мешавад.

15.4. Хароҷоти донишҷӯён барои рафтуомад ба ҷойи таҷриба ва бозгашт нақлиёти шаҳрӣ, наздишаҳрӣ ва маҳаллӣ, новобаста аз масофа, инчунин хароҷоти истиқомат дар хобгоҳ аз ҷониби худи донишҷӯён пардохт карда мешавад.

15.5. Ба донишҷӯёне, ки дар давраи таҷриба дар вазифаҳои музднок кор мекунанд, барои давраи рухсатии меҳнатӣ кумакпулӣ тибқи меъёрҳои муқарраршуда пардохт карда мешавад. Ба донишҷӯёне, ки собиқаи меҳнатӣ надоранд, дафтарчаҳои меҳнатӣ расмӣ карда мешаванд.

Аз лаҳзаи ба вазифаи музднок таъин гардидани донишҷӯ дар давраи таҷриба нисбат ба ӯ меъёрҳои умумии қонунгузории меҳнат ва қоидаҳои ҳифзи меҳнат татбиқ карда мешаванд.

Нисбат ба донишҷӯёне, ки ба вазифаҳои музднок таъин карда нашудаанд, қоидаҳои меҳнат ва тартиботи рӯзи корӣ, ки дар корхона, муассиса ё ташкилоти дахлдор амал мекунанд, татбиқ карда мешаванд.

15.6. Хароҷоти сафари хизматии омӯзгороне, ки барои роҳбарӣ ба таҷрибаомӯзон ва назорати фаъолияти онҳо фиристода мешаванд, дар тамоми давраи сафари хизматӣ аз ҷониби Муассисаи таълимии ғайридавлатии «Донишкадаи тиббию иҷтимоии Тоҷикистон» мутобиқи қонунгузорӣ оид ба сафарҳои хизматӣ пардохт карда мешавад.

15.7. Хароҷоти вобаста ба ташкили саёҳатҳои таълимии донишҷӯён дар давраи таҷриба аз ҷониби Муассисаи таълимии ғайридавлатии «Донишкадаи тиббию иҷтимоии Тоҷикистон» аз ҳисоби маблағҳои дар сметаи хароҷот барои ташкили таҷриба пешбинишуда пардохт карда мешавад.

Эзоҳ: Нақшаи дақиқи таҷрибаомӯзӣ, муҳлат ва амалҳои иҷозатдодашуда аз рӯйи курсу ихтисос ва барномаи таълимии донишкада муайян карда мешаванд.